

DEBRECZENI PROTESTÁNS LAP

EGYHÁZI ÉS ISKOLAI HETI KÖZLÖNY.

FŐSZERKESZTŐ: DR. KUN BÉLA. FELELŐS SZERKESZTŐ: DR. ERDŐS KÁROLY.

Megjelenik hetenként egyszer, szombaton, féliven.
Előfizetési ár: egész évre 80 kor., félévre 40 kor.
Egyes szám ára két korona.

↔ Szerkesztőség és kiadóhivatal: Debreczen, Kollégium. ↔
Ide kell küldeni a lap szellemi és anyagi ügyelre vonatkozó
minden közleményt, előfizetést, reklamációt és hirdetési díjat.

Huszonöt év.

Huszonöt esztendeje most, hogy gróf Degenfeld József, mint a tiszántúli egyházkerület főgondnoka, a hivatali eskü letételével méltóságát elfoglalta. Akkor hazánk ezer éves fennállásának öröm ünnepét ültük, most országunk s nemzetünk szétdaraboltságát gyászoljuk. Akkor teljes volt az örömünk azon, hogy Isten adott nekünk méltó és igazi vezért, most csak könybeborult szímmel tudunk hálát adni azért, hogy a Gondviselés őt a számunkra ezekben a nehéz időkben megtartotta.

Az alkotásoknak hosszú sorozata, amelyre huszonöt éves működése után vissza tekinthet. Ha nem volna annyira mélyen vallásos lélek, büszkélkedve mutogathatná az eredményeket, melyek nevéhez fűződnek. A debreczeni kollégium újjászervezése, anyagi megerősítése, akadémiai szakának kiépítése, főgimnáziumának az ország első intézetévé emelése, majd a tudományegyetem Debreczenben felállításának biztosítása, az egyházkerület pénzügyeinek nagyarányúvá fejlesztése és számos egyházi és iskolai cél hathatós támogatására, sőt kifizetésére alkalmassá tétele az ő főkurátori munkájának következtése. Azok, akik csak a mostani állapotokat ismerik, nem is gondolhatják el, hogy mit jelentett az egyházkerület és a debreczeni kollégium életében a gróf Degenfeld József főgondnokságával kezdődő új korszak. De akik tudják, hogy akkor, amikor ő a maga munkáját megkezdte, még nem volt sem lelkesítő kongrua, sem tanári fizetés kiegészítés, sem a tanítók javadalmának felemelése, sem az egyházaknak adócsökkentés, sem nagyobb összegű államsegély: azok emlékeznek arra, hogy milyen óriási munka volt akkor az egyház szűkös anyagi erőivel a kor kívánalmainak teljesítése. És akik azokat az időket megérték, azok emlékeznek arra is, hogy gróf Degenfeld Józsefben minden jó szándék, minden jogos kívánság mindig buzgó támogatásra és hihetetlen erélyű megvalósítóra talált. Most persze, amikor már csaknem minden téren az állam gondozására bízunk magunkat és az egyházunk intézményeinél alkalmazottak nem ok nélkül hivatkozhatnak arra, hogy javadalmuknak túlnyomó részét nem az egyháztól nyerik, ennek a munkának

nagyságát és üdvös voltát sokan meg sem érthetik. Ezért, hogy a gróf Degenfeld nagyságának leg-hívebb tisztelői ma is leginkább a régi gárdából valók.

Am ez nem azt jelenti, hogy a gróf Degenfeld József főgondnoki munkája a változott viszonyok közt csekélyebbé vagy kisebb jelentőségűvé lett volna. Csak azt jelenti, hogy egyrészt más, — részben szélesebb területre ment át, másrészt eredményeiben nem olyan közvetlen érdekeket érintő. Az óriási háború s azt követő felfordulás sokban válságos helyzetbe sodorta azokat az alkotásokat, melyeket ő méltán a legjobban megalapozottaknak vélt. Ezeknek a súlyos viszonyok közt fenntartása és szebb jövő felé vezérlése csak az ő gazdag tudásával, nagy tapasztalataival, felülmúlhatatlan erélyével lehetséges.

Öreg ember lelkében mély szomorúságot okozhat az, hogy hosszú éveken át folytatott céltudatos munkásságának biztos eredményeiben nem gyönyörködhetik. Ezt a szomorúságot érezi most sokszor gróf Degenfeld is, aki ma is kénytelen gigászi munkát végezni, hogy a szívéhez nőtt intézmények hajóját a Scyllák és Charybdisek közt jó úton tarthassa. Adja Isten, hogy nemzetünk és egyházunk boldogságának helyreállítását Simeonként elérve, láthassa jó vetésének gazdag aratását.

Egyház

Adatok a református egyház régi gyülekezeti életéből.

Sokat vitatkoznak magyar református lelkipásztorok és hívek a felett, hogy vajjon külföldi egyházaktól átvett szokás-e az, ha az istentiszteleten *bibliát olvasunk*, tanácskozásainkon állandóan szerepel a *gyülekezeti* (nem pedig: egyházi) *fegyelmelés* (nem fegyelem) kérdése. Néhány régi adatot óhajtok itt bemutatni a mezőtúri református szent eklézsia gyülekezeti életéből.

Tiszteletes, tudós Losontzi Sz. János, a mezőtúri eklézsia lelkipásztora sajátkezű feljegyzéseiből olvassuk: „Ezen nyomorúságunknak közepette illyetén drága dolgokat tselekedtünk: I. Mivel a

Szentírásnak tanulása a fő dolog, azért 1753. esztendőben a Sz: Bibliának Vasárnaponként való olvasása fel állított, a melyet ma is tselekesznek. A leányok Tanítói Balog Mihály és Hangyás István Uraimék predikáció előtt fél órával el kezdvén, szintén harangozásig olvassák rendszerént az Új Testamentumot. Ez a szokás kezdődött 15 July 1753. II. Látván a tudatlanoknak sokságát, ezeknek kedvéért két prédikáció után Vasárnapokon el kezdtük 1753 Esztendőben 29. Ápril. a Catechizálást igen könnyű és értelmes magyarázattal, melynek hasznát mindenek tapasztalhatták. Itt ilyen szokást követtünk: 1. a Leányok énekelnek, 2. egy néhányan letzkét mondanak, 3. renddel a Kegyelem Szövetségét taníttuk és magyarázzuk. IV. Mivel a Káromkodás, Lopás etc. igen el áradtanak vala, azért ezeknek meg zaboláztatásokra a Poenitentia tartás fel állított. 1753 Esztendőben. V. 1754 Esztendőben Husvét előtt egy héttel el kezdtük a Bőjtöt és bizonyos ideig böjtöltünk. Illendő is volna ezt gyakorolni. Kivált ez Szomorú Napokban. VI. 1757 Esztendőben a Fiúi és Leányi Oskolákban tanuló árva gyermekek, hogy egy Esztendőben háromszor publicáltassanak úgymint: Nagy Pénteken, Áldozó Csütörtökön és Új Esztendőben. Deliberálta a Sz. Eccle. és ezen Jó Szokást el kezdtük 1757 Eszben Nagy Pénteken. VIII. 1758 die 15 Febr. Az Ecclesiának N. Elöl Járói által el végeztetett, hogy ennek utánna a Megkeresztelendő gyermeknek alkalmatosságával semmi vendégeskedés ne legyen, a melly eddig practizáltatott, más képpen a Vendégség Szerzők és a Vendégeskedők keményen megbüntettetnek. E mellett ez is elvégeztetett, hogy ennekutánna senki ne merészellen Három Kománál többet hivatni.

Az I. pont alattiak bizonyítják, hogy ősi református szokás az istentiszteleteken való biblia-olvasás. A II. pont a vasárnapi katechizálást mondja el, mely állott énekből, a kátéből feladott lecke elkerdezéséből és bibliamagyarázathból. Ime az 1753. esztendőtől egy hiteles adat, hogy az alföldi nagy gyülekezetekben milyen belmissziói munka folyt. E vasárnapi katechizálás a mai vasárnapi iskola célját szolgálta, úgy, hogy a vasárnapi iskola ősenek tekinthető. Ez adat az alföldi reformátusokat arra figyelmezteti, hogy nem szabad idegenkedni az ú. n. belmissziói munkáktól, nem új találmányok azok, hanem a régi, ősi gyülekezeti építő munkáknak modernebb formában való gyakorlásai csupán. A VI. pont a gyülekezetnek az iskolába járó árvákról való gondoskodását bizonyítja; ez is ősi református szokás, ez is belmissziói munka, melyet a gyülekezet végez. Az V. pont elmondja, hogy a református gyülekezet komolyan vette az őskeresztények által is gyakorolt böjtöt és a husvét előtti egész, ú. n. nagyhetet megböjtölték. Az önfegyelmzésnek, a test megzabolázásának ma is páratlan eszköze a böjt és van léleknevelő ereje. Olvassuk el Augusztinus vallomásait a böjtről. Ránk is illenek e szavak: „Illendő is volna ezt gyakorolni, kivált e szomorú napokban!“ Úgy van!

A IV. pont a káromkodás, lopás, paráznság eláradásával indokolja a poenitentia tartást, vagy más szóval: a gyülekezeti fegyelmezés alkalmazását. A káromkodás, paráznság, istentelenség, úrvacsorázás elhanyagolása és egyéb bűnök ma is eláradának vala, még a gyülekezet kebelén belül is, itt volna az ideje, hogy a Krisztus ekklezsiája a vétkeket poenitentia tartásra rászorítsa és a megtántorodottakat fegyelmezés alatt tartsa.

Egy régi példáját bemutatom a gyülekezeti fegyelmezésnek: „5 Maji 1752. Boros Jánosné sok részegeskedési után említett férjével meg békélleni kívánván, önként magát le kötelezte fogadással, hogy tellyes életébe soha és semmi alkalmatossággal semmiféle részegítő Itallal nem fogna élni; a' minthogy ennek megerősítésére B. Lakos emberek hivattanak: Boros Jánosné keze vonása X; Szilaj Mihály és felesége, Fekete István és felesége, Pápai János, Horváth Bálint özvegye. Az említett asszony az Élő Istenre és említett személyek előtt meg esküdött, melyet ha meghamisítana: Ekklezsia' követésre és más büntetésre magát méltóvá teszi“. Eddig a feljegyzés. Világos, hogy a lelkipásztor (valószínűleg a híres Polgári Mihály) ez eljárásánál a Máté 18¹⁵⁻¹⁶ versét tartotta szem előtt, bár azt túl is lépte, amikor a „fogadás“ helyett esküt vett ki tőle. Az eredeti bejegyzés alá Polgári Mihály prédikátor hivatali utódja Losontzi János alá is írta: „Aki ezt az asszonyt meg esküdtette, nem okosan cselekedett... és vétkezett igen nagyon“.

Bemutatom még, hogy az 1740—1760. esztendőben milyen bűnök miatt kerültek a gyülekezet fegyelmezése alá és hány esetben. Feljegyezve találjuk 72 bűnös ember nevét, közülök poenitentia tartásra ítélt az ekklezsia előljárósága: 20 férfit és 2 nőt, Isten nevének káromlása miatt; 12 férfit és 2 nőt lopásért; 10 férfit és 19 nőt paráznságért; 2 férfit felesége elhagyása vétiséért és 1 nőt ura elhagyásáért; 1 nőt részegése miatt; 1 férfit és 1 nőt templomba nem járás miatt; 1 férfit az úrvacsorával való élés elhanyagolása miatt; összesen: 72 esetben. Az érdekesebb feljegyzések közül néhány: 1757. 16. Octobri: „Fadgyas András az Úr Vacsorájának sokszor elmulasztásáért és sok esztendők alatt a Templom nem gyakorlásáért, ki igen tudatlan, a Mi Atyánkot sem tudja“. 1757. 12. Máji: „Nagy István kortsmáros iszonyú káromkodásáért, ki is méltó volna a meg halásra“. 1760. 20. Febr.: „Bodnár Sámuel nyáj juhász juh lopásért“, ugyanezen a napon: „Balog István csikós hét csikó ellopásáért“. A gyülekezet lelkipásztora e szavakkal zárja feljegyzéseit: „Vajha pedig az ilyen emberek megbüntettetnének a külső széken érdemek szerint, hogy így az Isten Neve ne káromoltatnék“.

Sok szeplő, sömörgözés, tisztátalanság van az anyaszentegyház ábrázatán ma is, vajjon megtisztul-e valaha, ha senki sines, aki avatott, de tiszta kézzel hozzányúljon? ha mindvégig csak a panaszkodásnál és sóhajtozásnál maradunk? A bűnök nem újak; bizony, az elvégzendő munka

s régi; szokatlan nekünk, mai nemzedéknek, mert a fiakból szolgálkává, szabadokból szabadosokká lettünk. Testvéreknek a megtévedt testvért nevelni és fegyelmézni nem jog, hanem kötelesség.

Marjay Károly.

Irodalmi szemle

A Téli Ujság, ez a nagy kedveltségnek örvendő vallásos néplapunk, két esztendei szünetelés után ismét megjelenik. Előfizetési ára egyes példányonként 30 K, 10 példánytól feljebb példányonként 26 K. A Téli Ujság adventtől kezdve a három téli hónapban jelenik meg minden vasárnapon a Békés-Bánáti Egyházmegye Lelkészegegyesülete és Hornyánszky Viktor kiadásában. Részletes tájékoztatót készséggel küld Hornyánszky Viktor, Budapest VI., Aradi-utca 14. A régi jó barátot bizonyára mindenütt örömmel várják és fogadják.

A Magyar Ifjúság című református ifjúsági lap 9—10. száma élvezetes és tanulságos tartalommal megjelent. Kiadóhivatal Budapest VIII., Főherceg Sándor-utca 28.

A Bethánia-egylet évkönyve az 1920. évről, 51 sűrűn nyomtatott lapon nyújtja ez áldásosan munkálkodó egyesület sok irányban teljesített eredményes szolgálatának gyümölcseit.

Dr. Ravasz László püspök életrajza. Arcképpel. Budapest 1921. A Bethlen Gábor irodalmi és nyomdai részv.-társ. kiadása 19 lap, 16°. Ára 10 K. — Csinos kiadású füzet, amely kedves hangon, sok szeretettel ír az új püspökről, bár egy-két helyen intimitásában túlzásra hajlik.

Dr. Ravasz László dunamelléki püspök beiktatása alkalmával elhangzott beszédek és imák. A dunamelléki református egyházkerület megbízásából saját gyorsírói feljegyzései után összeállította B. Major János vallástanító-lelkész, az Országos Gyorsíró Tanács tagja. Budapest, 1921. 8° 40 lap. A testvéregyházkerület örömnépéről két szép imádságot és hat tartalmas beszédet közöl.

A budapesti Kálvin-téri templom. Visszatekintés a pesti református egyház múltjára. Írta *Pruzsinszky Pál*. A Kálvin-téri, a budai, a fásori, a zuglói, a kőbányai templomok képével, Báthory Gábor, Török Pál és Szász Károly arcképével, Budapest, 1921. A Bethlen Gábor irodalmi és nyomdai részv.-társ. kiadása. 8°, 103 lap, ára 30 K. — A Bethlen Gábor részv.-társ. ezzel a könyvvel ünnepli dr. Ravasz László püspök beiktatását. A könyv minden tekintetben méltó az ünnepelthez. A körültekintő gondos szerző nagy forrástanulmány után ügyesen szerkesztette egybe művét, amely nemcsak a Kálvin-téri templomnak, hanem szélesebb mederben a budapesti református egyháznak története, úgy, hogy értékes fejezete a magyar református egyház történetének is.

Krisztus legendák. Írták: B. Bészler Anna és Székely András. Debreczen, 1921. 8°, 59 lap, ára felárral 27.60 K. Három kegyes történet Jézus korába helyezve.

A tiszántúli református egyházkerület közérdekű határozatainak és szabályrendeleteinek gyűjteménye. Az egyházkerületi közgyűlés megbízásából összeállította *Vass Mihály* gégényi református lelkész, a felsőszabolcsi egyházmegye esperese. Debreczen, 1918. 8°, 236 lap, ára 12 K. — Minden egyházban nélkülözhetetlen könyv. Megrendelhető a tiszántúli egyházkerület tankönyvraktárában Debreczen, Kollégium.

A Magyar Vallásos Traktátus Társaság kiadásai. *Ünnepeink:* 1. szám. *Vasárnap.* — 2. szám. *Ádvent.* — 3. szám. *Karácsony.* Írta dr. Vass Vince pápai theol. akad. tanár. Mindegyik füzet ára 4 korona. 16 lap, 16°. E három szám mindegyike népies modorban és közérthető nyelven adja azt, amit az egyes ünnepekkel kapcsolatban az öntudatos magyar református embernek tudni illik és tudni kell. Mindegyik füzet egy-egy buzgó alkalmi imádsággal végződik. — *Családi könyvtár* 1. szám. *Vigasztaló írás* (özvegy asszonyoknak). Írta Bereczky Albert református lelkész. Ára 2 kor. 8 lap, 16°. A célnak megfelelő keresztyén vigasztalás. — *A presbíter kötelességei és hivatása.* Írta Tildy Zoltán református lelképásztor. Harmadik kiadás. Ára 6 korona. 30 lap, 16°. Ez a kis füzet, amely rövid egy éven belül három, egyre bővülő kiadást ért, világos előadásával, eszméletető módszerével és egyszerűségével méltán vívott ki a maga számára osztatlan elismerést. Általában véve a Magyar Vallásos Traktátus Társulat ismertetett füzetei teljes mértékben megérdemlik a széles körben való terjesztést.

Magyar Keresztyének Naptára az 1922. évre. Szerkesztik Csűrös István és br. Podmaniczky Pál. A Bethánia-egylet kiadása. Budapest, VIII. Gyulai Pál-utca 9. 122 lap, 8°, ára 22 K. Vallásos, építő elbeszélések, költemények, aktuális képek, egész évre szóló bibliaolvasó kalauz teszik az ügyesen szerkesztett naptár tartalmát. Viszont-eladónak 25% engedményt ad a kiadóhivatal.

Különfélék

Október 31-ét kollégiumunk a szokott ünnepélyes formák között üli meg. Délelőtt 9 órakor Dr. Baltazár Dezső püspökünk prédikál a nagytemplomban. Utána a H. Ö. T. rendez ünnepélyt a gályarabok emlékoszlopánál, délután 4 órakor pedig a kollégium dísztermében lesz ünnepély.

Az ORLE közgyűlése és a vele kapcsolatos vallásos megbeszélések minden igényt kielégítve, magas nivón állva folytak le f. hó 26. és 27. napjain. Szerdán d. e. Hetessy Kálmán Hab. 21 alapján prédikált mintaszerűen. A közgyűlési elnöki megnyitó hatalmas vonásokkal vázolta a mai hely-

zetet és mutatott irányt a jövő cselekvéseknek. A tisztújítás eredményeül elnök maradt Dr. Baltazár Dezső, alelnökök lettek Nagy Ferenc pesti és Czeglédi Sándor győri esperes, a többiek változatlanul a régiek. A közgyűlés Baltazár Dezső és Ravasz László nevére alapítvány gyűjtését határozta el, az egyházmegyei értekezletek tartását szorgalmazza, a zárszámadást és költségvetést elfogadta, a tagsági díjat évi 200 K-ra emelte. Délben pompás pohárköszöntőkkel fűszerezett ebéd volt, amely után a városi és egyházkerületi nyomdát tekintettük meg. Az első vallásos megbeszélésen Csikesz Sándor buzgó imádkozását Juhász László esperes lelkes bibliamagyarázata követte Mt. 26³⁰⁻³¹ nyomán. A biblia órákról és rögtönzött imádságokról Nagy Ferenc esperes tartott alapos és megszívlelendő előadást, hangoztatván az előkészület nagy horderejét. Csütörtökön d. e. Baja Mihály imádkozott áhitattal, Révész Imre magyarázott bibliát 1 Kir. 19¹⁻³ alapján tartalmasan; majd Okos Gyula beszélt tárgya iránti nagy szeretettel az énektanításról, új énekeskönyvről és annak bevezetéséről; Gönczy Béla nyomós okokkal érvelt az egyházi fegyelem mellett, míg Csikesz Sándor a lelkészek tudományos készültségéről beszélt széles körű megvilágítással. A lelkekben mély nyomokat hagyó megbeszélések után Török Imre esperes elragadó imádsága emelte a lelkeket hálaadásra a mennyei Atyához, akinek áldásával, a Hymnus hangjaival ajkaikon tértek otthonaikba az Úr szolgálói.

A debreczeni m. ki. Tisza István tudományegyetem tanácsa okt. 31-én délelőtt tíz és háromnegyed órakor a kollégium dísztermébe Gróf Tisza István emlékünnepelet tart.

Lelkészmeghívás. A tiszaszalkai gyülekezet folyó hó 17-én Kelemen Gyula debreczeni hitoktató-lelkészt hívta meg egyhangú lelkesedéssel. A meghívott új lelkipásztor a debreczeni kollégiumnak volt jeles növendéke és esküdt felügyelője. A tiszaszalkai gyülekezetbeli működéséhez nagy reményeket fűzünk és Isten áldását kívánjuk.

Lelkészmeghívások más egyházkerületben. A taktakenézi gyülekezet Szabó Andor megyaszói segédlelkészt, a héti gyülekezet dr. Páhy József kiskinizsi lelkészt, egyhangú meghívással, lelkipásztorává választotta.

Kolozsvárott dr. Ravasz László helyét a theol. igazgatóságban dr. Makkai Sándor, a tanzséken dr. Imre Lajos kolozskari lelkipásztor, mint helyettes tölti be.

Az Erdélyben megalakult Lelkészegyesület már ez év folyamán szervezkedő gyűlést tart.

Szatmáron Protestáns Naptár jelenik meg rövid időn belül.

Kolozsvári görög-keleti püspökség. A román törvényhozás mindkét háza megszavazta azt a törvényt, melynek értelmében Kolozsvárott görög-keleti román püspökséget állítanak fel. A püspök-választás októberben lesz.

Hivatalos Értesítés

A Tiszántúli Református Egyházkerület Püspökétől.

4747—1921. sz.

Körlevél.

Nagytiszteletű Esperes Úr!

Alábbi felhívásomat kérem a felszentelésre kötelezett lelkész urakkal közölni:

„Felhívom az I. t.-c. 137. és 138. §-aiban megnevezett azon rendes, missziói, katonai, továbbá a letartóztatási és javítóintézeteknél s általában az állami, alapítványi, törvényhatósági vagy községi közintézeteknél működő lelkészeket, az állandó vallásitanító lelkészeket, végül a theologiai akadémiai (lelkészképző-intézeti) lelkészjellegű középiskolai rendes tanárokat, kik lelkészszentelésen még nem voltak, hogy az I. t.-c. 138. §-ában foglalt kötelességük szerint, a folyó évi november hó 22-én (huszonkettedikén) délelőtt 9 órakor Debreczenben tartandó lelkészszentelésre mulhatatlanul megjelenjenek.

A felszentelendők e nemű szándékukat vagy akadályoztatásukat igazoló iratokat folyó évi november 15-ig jelentsék be nálam s az ezen körlevél kelte után kiállított esperesi vagy iskolai hatósági bizonyítvánnyal s az egy arany vagy 500 (Ötszáz) korona pecsédíjjal, folyó évi november 21-én délelőtt 10 órakor személyesen jelentkezzenek az egyházkerületi lelkészi főjegyzőnél (kollégium: e. ker. levéltár), ahol a további tájékoztatást megkapják. Ének s egyéb próba 21-én lesz.“

Debreczen, 1921 október 25.

Atyafiságos szeretettel:

Dr. Baltazár Dezső,
püspök.

A tiszántúli református egyh.-ker. püspökétől.

4603—1921. szám.

A tiszántúli református egyházkerület nagytiszt. esperesi karának.

Nagytiszteletű Esperes Úr!

A vallás- és közoktatásügyi Miniszter úrnak folyó évi szeptember hó 17-én 151,686.

szám alatt a nők iskolaszéki és gondnoksági tagsági joga tárgyában kiadott rendeletét, megfelelő további intézkedés végett alább közlöm.

Atyafiságos szeretettel

Debreczen, 1921. évi október hó 14.

Dr. Baltazár Dezső,
püspök.

M. kir. Vallás- és Közoktatásügyi Minisztertől.

151,686—1921. szám.

Mp.

A vallás- és közoktatásügyi m. kir. Miniszter 151,686. sz. rendelete a nőknek a községi iskolaszékekben és állami elemi népiskolai gondnokságokban való részvétele tárgyában.

A népiskolai hatóságokról szóló 1876. évi XXVIII. t.-c. 9. §-a az iskolaszéki tagságra nézve akként rendelkezik, hogy az iskolaszék tagjai a „*kebelbeli lakosok*“ közül választandók s az e törvény végrehajtása tárgyában 20,311—1876. sz. a. kiadott Utasítás 13. §-a az iskolaszéki tagsági jog közelebbi megállapításánál csak azt köti ki, hogy az iskolaszék tagjai lehetőleg az oktatásügyhöz értő, de mindenesetre írni-olvasni tudó „*egyénkekből*“ választandók. Ezzel ellentétben az említett törvénynek a községi iskolákra vonatkozó s 1902. évi 44,246. sz. a. kiadott újabb végrehajtási Utasítása szerint az iskolaszék tagjai kifejezetten a *férfi lakosok* közül választandók.

Mivel az 1891. évi XV. t.-c. 25. §-a értelmében a nők az óvodai felügyelő bizottság tagsági jogát már régóta gyakorolják, mivel továbbá a társadalomnak a nevelésügye iránt érdeklődéssel viseltető s fogékony-sággal bíró rétegeit s ezek között különösen az anyákat a népiskola munkája körébe bevonni s ezáltal a család és az iskola között megkívánt kapcsolatot még intenzívebbé fejleszteni kívánatosnak tartom, az 1876. évi XXVIII. t.-c. 9. §-ának helyes értelmezésével az iskolaszék és az állami elemi népiskolai gondnokság tagsági jogát az alábbiak figyelembe vételével ezennel a nőkre is kiterjesztem.

Az iskolaszék s a gondnokság nő tagjainak megválasztásánál, illetőleg kinevezésénél a községi iskolaszéki és az állami elemi iskolai gondnoksági Utasítás kiegészítéseképpen a következőket rendelem:

1. Az iskolaszék s a gondnokság tagjává csakis oly, erkölcsileg és társadalmilag kifogástalan nő választható meg, illetőleg nevezhető ki, aki

a) magyar állampolgár, hazafias érzésű s a Magyarország megújítását munkáló szellemtől át van hatva;

b) a magyarul írni-olvasni tudáson felül kellő műveltséggel bírós az iskola munkája iránt önzetlen érdeklődéssel és szeretettel viseltetik.

2. Nem lehet az iskolaszék és a gondnokság tagja és ha azzá lett, tagságát elveszti az a nő, aki bűnvádi eljárás, csőd, gyámság, illetőleg gondnokság, vagy gazdai hatalom alatt áll; aki megállapítottan államellenes, destruktív irányt követ s az oktatás és nevelés hazafias, vallásos és erkölcsi jellege ellen iprakodik befolyását érvényesíteni, aki közbotrányt okozó erkölcsi magaviseletű; aki az iskolaszéki gondnoksági tagok részére előírt esküt letenni vonakodik, végül, akinek férje, testvére, vagy más elsőfokú vérrokona, sógora, sógornője, ugyanazon községi, vagy állami iskolánál tanítóul (tanítónőül) van alkalmazva.

3. Községi és állami iskolai tanítónő saját iskolájának iskolaszékében, illetőleg gondnokságában csak hivatalból, illetve a tanítók képviselőjében foglalhat helyet.

4. Az iskolaszék és a gondnokság megválasztható, illetve kinevezhető nő tagjainak száma az iskolaszék és gondnokság választás és kinevezés alá eső tagjainak $\frac{1}{3}$ -át nem haladhatja meg.

5. Oly községekben, ahol állami elemi iskola és állami óvoda, vagy községi elemi iskola és községi óvoda van és így az állami népiskolai gondnokság, illetve községi iskolaszék az óvoda felett is gyakorolja a felügyeletet, az állami népiskolai gondnokság, illetve községi iskolaszék nő tagjai az óvodai felügyelő bizottságnak is tagjaivá lesznek. Ha azonban ily községben a helyi viszonyok úgy kívánják, hogy az óvodai felügyelő bizottságba még más nő tagokkal is kiegészítsék, ezekre a tagsági helyekre csakis oly nők hozhatók javaslatba, illetve, csak oly nők választhatók, akik az első és második pontban foglalt összes követelményeknek megfelelnek.

6. Annak ellenőrizhetése végett, hogy a községi iskolaszékbe és állami népiskolai gondnokságba csakis a törvény és ezen rendelet követelményeinek mindenben megfelelő, kifogástalan egyének választassanak meg, a választás megejtése és a felelősségi határidő lejártá után köteles a községi előjáróság (városi tanács) a megválasztott tagok névjegyzékét egy példányban a közigazgatási bizottsághoz jóváhagyás végett beterjeszteni.

E rendeletem fokozatosan hajtandó végre aszerint, amint az iskolaszék, illetőleg gondnokság újból való megalakítása a megbízatási határidő lejártá folytán szükségessé válik, a

még régebbi megbizatással működő iskolaszékeknél és gondnokságoknál esetleg üresedésbe jövő tagsági helyek betöltésekor azonban az e rendeletben foglaltak már irányadóul veendők.

Végül e rendeletem 1., 2., 3. és 6. pontját az iskolaszék és gondnokság férfi tagjaira is kiterjesztem, miért is a jövőben a férfi tagok megválasztásánál, illetőleg kinevezésénél az illetékes hatósági közegek a jelzett pontokban foglaltak szerint kötelesek eljárni.

Ugyancsak alkalmazást nyernek a jövőben a jelen rendeletem 1., 2., 3. pontjaiban foglaltak a községi és állami, nemkülönben a 6-ik pontban foglaltak a községi óvodai felügyelőbizottságok megalakításánál.

Budapest, 1921 szeptember hó 17-én.

Vass.

Pályázat.

A nyirparasznyai református egyház presbiteriuma a lemondás folytán megüresedett kántortanítói állásra pályázatot hirdet.

Fizetése: az egyház pénztárából 156 korona, lakás megfelelő épületekkel kerittel, 21 hold föld hasznélvezete, egy öl tüzifa beszállítva, az államtól mindenféle segély, stóla.

Kötelessége: az osztatlan mindennapi és ismételőiskola kerületi tanterv szerinti vezetése, kántori teendők elvégzése, lelkészt akadályoztatása esetén helyettesítése. Kellően felszerelt kérvények alulírott lelkészi hivatalhoz küldendők. Menekültek előnyben részesülnek. Választás november 13-án lesz.

Nyirparasznya, 1921. október 10.
Nagydobos.

Fekésházy Jenő,
lelkészelnök.

4877—1921. sz.

Pályázati hirdetés.

A garbócei református egyházközség választás folytán megüresedett lelkészi állására pályázatot hirdet.

I. Javaldalom.

1. Négy szobás lakás, 500 négyszögöl kert, melléképületekkel.
2. Hat hold szántó (1200 öl), 3 fordulón: 400 négyszögöl kenderes.
3. Nyole hold erdőlegelő (1200 öl) használata.
4. Cselédektől készpénz 20 kor.
5. 25 métermázsa buza.
6. 14 félszekér széna beszállítva.

7. 16 régi öl (34 köbméter) tüzifa beszállítva.
8. Közmunka váltáság 40 kor.
9. A temetőfü hasznélvezete.
10. Stóla, kerületi szabályzat szerint.
11. Kongrua.

II. Kötelesség.

1. Mindennemű lelkészi teendők végzése.
2. Konfirmációra előkészítés.
3. A nagybányai egyházmegye házszabályzata alárendeltség.

4. Az elődnek beruházási címen 600 korona.

A rendszeres pályázati kérvények nt. Nagy Elek h.-esperes úr címére küldendők Kispaládra, up.: Botpalád, Szatmár megye. Határidő 1921 november 20. Az állás a választás jogerőre emelkedése után azonnal elfoglalandó.

Debreczen, 1921 október 27.

Dr. Baltazár Dezső,
püspök.

Pályázat.

A hajdúnánási református főgimnázium igazgatósága pályázatot hirdet egy mennyiségtan-fizika szakos helyettes-tanári állásra az iskolai év hátralévő részére. Fizetése havi 240 kor. és az állami pótlékok. Az állás azonnal elfoglalandó.

Egyházak, iskolák, valamint a nagytiszteletű Lelkész és tisztelet Tanító urak figyelemébe!!!

A magyarországi református Egyetemes
Konvent a kiadásában megjelenő 00000

uj Énekeskönyv

nyomatásával Debreczen sz. kir.
város és a Tiszántúli református
Egyházkerület Könyvnyomda
Vállalatát, az egész országban
való kizárólagos terjesztéssel
és árusítással a nyomda-vállalat
tulajdonát képező

'Méliusz' könyvkereskedést, könyvkiadóhivatal, zenemű-, papir- és írószerkereskedést, Debreczen, Ferencz József-út (Piac-u.) 26.

bizta meg. Az új énekeskönyv egyelőre a következő
három kivitelben, már folyó évi október ha-
vában megjelent és használata kötelező.

Papirkötésben . . . ára 42 K Ezen áraból az egy-
Félváson kötésben . . . 44 K házaknak és iskoláknak
Egészváson kötésben „ 54 K 10% engedmény jár.

Megrendelések már most eszközölhetők, amelyek után-
vétel figyelmesen és pontosan lesznek elintézve. Az
ország összes elemi- és középiskoláiban használt tan-
könyvek nagy választékban, papir-, író-, rajz- és
irodaszerek a legjutányosabban beszerezhetők.

Debreczen város és a Tiszántúli református egyházker. könyvnyomda-vállalata.